Várhegyi Éva

Ó, a hetvenes évek!

VISSZHANG - LXVI. évfolyam, 41. szám, 2022. október 14.

Bokros Lajos joggal háborodik fel azon, hogy egykori egyeteme, a mai Corvinus, nem adott teret három, ma ellenzékinek számító neves szakember előadásához (*Amikor egy intézmény elporlad*, *ÉS*, 2022/39. szeptember 30.). Egyetértek vele, hogy ez (is) *a tanszabadság elpusztítását, a cenzúra jelenlétét* jelzi.

Ám engem az is megdöbbent, hogy mennyire másként emlékszik vissza a szerző az 1973–1978 közötti egyetemi éveire, mint én. Bár jómagam három évvel korábban koptattam ugyanazon padokat, a hetvenes évek világát, jobbára már felnőttfejjel, mégiscsak együtt éltük meg. Bokros Lajos szerint *„a kommunista rendszer a hetvenes évek Magyarországán már nem tartotta szerencsésnek hatalmi erőszakkal korlátozni a feltörekvő ifjúság tudásszomját, és érdekes módon nem félt annyira az ellenzéki gondolatoktól, mint a mai önkényuralom. A kifáradt és vergődő Kádár-rezsim nem akarta provokálni a diákokat, mert tudta, hogy azok sok mindenre képesek.”*

Ha így van, akkor mégis mi lehetett az oka annak, hogy Kornai János vagy Bródy András akkoriban csak szűk körű szakszemináriumokon olthatta egyetemünk hallgatóinak tudásszomját, Szelényi Iványt pedig 1974-ben még az országból is kiűzték? Ezekben, az enyhüléstől még igen távoli években a korántsem „kifáradt és vergődő” hatalom sajnálatos módon az egyetemünk KISZ-szervezetén belül, a diákság körében is kellő buzgalmú támaszra lelhetett, amint azt néhány társam vegzálása során magam is láthattam. És ami fontosabb: az egyetemünk kapuján túli világ sem az akkori rezsim „kifáradtságáról” tanúskodott. Gondoljunk csak az 1973-as filozófusperre, amely szintén nem azt tükrözte, hogy az akkori hatalom ne félt volna az „ellenzéki” gondolatoktól.

Mindezt csak azért idézem föl, mert úgy vélem, hogy az a generáció, amely, pechjére, tanúja volt a Kádár-rendszer „gondolatrendőrségének”, a mai rendszer jogos kritikája során sem szépítheti meg ifjúkori világát, és az Orbán-rezsim szörnyűségeit megélve sem vezetheti félre az újabb generációkat. Igenis, ki kell mondanunk: a hetvenes évek és az akkori intézmények legalább olyan borzalmasak voltak, mint a maiak.